

Overeenkomst inzake de invoer van voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard, met bijlagen en een Protocol, ondertekend te Lake Success op 22 november 1950

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Nr. 1

's-Gravenhage, 17 juli 1957.

Ter griffie van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen: 30 juli 1957.

De wens, dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens de Kamer of door ten minste dertig leden der Kamer of door de Gevolmachtigde Minister van Suriname te kennen worden gegeven uiterlijk op 29 augustus 1957.

Ter voldoening aan het bepaalde in artikel 60, lid 2, en onder verwijzing naar artikel 61, lid 3, van de Grondwet, alsmede naar artikel 24, eerste lid, van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden, de Raad van State van het Koninkrijk gehoord, heb ik de eer U Hoogedelgestrengte hiernaevens over te leggen de Engelse en Franse tekst, alsmede de vertaling in het Nederlands, van de op 22 november 1950 te Lake Success mede voor het Koninkrijk der Nederlanden ondertekende Overeenkomst inzake de invoer van voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard, met bijlagen en een Protocol (*Trb.* 1952, 42, en 1953, 117). ¹⁾

Tevens gelieve U Hoogedelgestrengte aan te treffen een toelichtende nota bij de genoemde overeenkomst.

Wat het Koninkrijk der Nederlanden betreft, zal de overeenkomst gelden voor Nederland, Suriname en Nederlands Nieuw-Guinea.

Aan de Gouverneur van Suriname is verzocht, bovengenoemde stukken op 30 juli 1957 over te leggen aan de Staten van Suriname.

De Gevolmachtigd Minister van Suriname is van de overlegging in kennis gesteld.

De Minister van Buitenlandse Zaken a.i.,

W. DREES.

Toelichtende nota

Reeds vóór het einde van de tweede wereldoorlog heeft de „Conference of Allied Ministers” te Londen overwogen op welke wijze de internationale uitwisseling van materiaal van opvoedkundige aard zou kunnen worden vergemakkelijkt. Daarbij werd de wens geuit het internationaal verkeer van boeken te bevorderen en het onder auspiciën van de Volkenbond te Genève op 11 oktober 1933 gesloten Verdrag ter bevordering van de internationale verspreiding van films met een opvoedkundig karakter ²⁾ door een breder opgezette overeenkomst te vervangen.

De bevordering van een vrije internationale uitwisseling van materiaal van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard werd, in overeenstemming met de doelstellingen, welke in artikel I van het statuut van de U.N.E.S.C.O. nader zijn omschreven, door deze organisatie van de aanvang van haar bestaan ter hand genomen.

De resultaten van de werkzaamheden van de U.N.E.S.C.O. op dit terrein werden vooreerst neergelegd in een op 15 juli 1949 te Lake Success voor ondertekening opengestelde overeenkomst met bijbehorend protocol, waarvan de tekst is opgenomen in *Tractatenblad* 1952, nr. 41, en de Nederlandse vertaling in *Tractatenblad* 1953, nr. 116. Deze overeenkomst voorziet in een vrijstelling van invoerrechten en van kwantitatieve beperkingen met betrekking tot de tijdelijke of definitieve

¹⁾ Nedergelegd ter griffie, ter inzage van de leden.

²⁾ Een wetsontwerp tot goedkeuring van de toetreding tot dit verdrag werd aangeboden aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal bij Koninklijke Boodschap van 7 maart 1940 (cf. *Handelingen* der Tweede Kamer, 1939—40, 291). Het wetsontwerp werd ingetrokken bij brief van de Minister van Buitenlandse Zaken, dd. 2 mei 1946 (cf. *Bijlage Hand.* II 1945—46, 18, *Bijl. Hand.* II 1939—40).

Aan

de Heer Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

invoer van films, geluidsopnamen, lantaarnplaatjes, maquettes en beweegbare modellen, alsmede wandplaten, kaarten en aanplakbiljetten, mits deze voorwerpen een opvoedkundig, wetenschappelijk of cultureel karakter hebben. De vrijstelling is volgens de overeenkomst in de eerste plaats afhankelijk van een certificaat, waarin het land, waaruit de goederen afkomstig zijn, verklaart, dat deze een opvoedkundig, wetenschappelijk of cultureel karakter hebben. Is het land van invoer, dat gerechtigd blijft met betrekking tot de aard van de goederen een beslissing te nemen, het niet eens met de in het certificaat neergelegde verklaring, dan wordt, alvorens een definitieve beslissing wordt genomen, het land van herkomst daarvan in kennis gesteld, ten einde zijn bezwaren te kunnen kenbaar maken. Voorts staat de overeenkomst aan het land van invoer toe maatregelen te nemen om te voorkomen, dat de met vrijstelling ingevoerde goederen worden vertoond of gebruikt voor op winst gerichte doeleinden.

Intussen bleef bij de U.N.E.S.C.O. de wens leven om op een nog ruimere schaal dan in de overeenkomst van 15 juli 1949 was voorzien, te komen tot opheffing van invoerrechten en andere invoerbepalingen op goederen met een opvoedkundig, wetenschappelijk of cultureel karakter, terwijl de behoefte werd gevoeld daarbij af te stappen van het gebruik van de in die overeenkomst bedoelde certificaten, waarvan tal van moeilijkheden mochten worden verwacht. Nog vóór de ondertekening van de hiervoor genoemde overeenkomst werden dan ook door de U.N.E.S.C.O. stappen ondernomen ter voorbereiding van nog een andere internationale overeenkomst inzake de invoer van voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard, waarvan de tekst tijdens de in 1950 te Florence gehouden algemene vergadering van die organisatie werd aangenomen en op 22 november van dat jaar te Lake Success, ook door een vertegenwoordiger van Nederland, werd ondertekend. Van deze overeenkomst is de tekst opgenomen in *Tractatenblad* 1952, nr. 42; de Nederlandse vertaling daarvan is neergelegd in *Tractatenblad* 1953, nr. 117.

In het eerste artikel van deze overeenkomst is een vrijstelling voorzien van invoerrechten en andere ter zake van de invoer geheven belastingen voor de nader in Bijlage A omschreven boeken, publikaties en documenten, voor zover daarin niet uitdrukkelijk uitgezonderd, indien zij voor reclamedoeleinden worden gebruikt, alsmede voor de in de Bijlagen B, C, D en E van de overeenkomst opgesomde voorwerpen van opvoedkundige, wetenschappelijke of culturele aard, mits deze boeken, publikaties, documenten en voorwerpen zijn vervaardigd in het gebied van een andere overeenkomstsluitende Staat dan die van invoer¹⁾.

In tegenstelling tot de overeenkomst van 15 juli 1949 is de overeenkomst van 22 november 1950 niet slechts van toepassing op films, geluidsopnamen, lantaarnplaatjes, maquettes en beweegbare modellen, alsmede wandplaten, kaarten en aanplakbiljetten, doch tevens op de in Bijlage A genoemde boeken en andere publikaties, op de kunstwerken en voorwerpen, in Bijlage B omschreven, welke deel uitmaken van verzamelingen, op de in Bijlage D bedoelde wetenschappelijke apparaten en instrumenten en voorts op de voorwerpen, bestemd voor het gebruik door blinden, genoemd in Bijlage E.

De in de overeenkomst neergelegde vrijstelling van invoerrechten en andere ter zake van de invoer geheven belastingen tast evenwel, blijkens het tweede lid van artikel I, niet het recht aan van de overeenkomstsluitende Staten bij de invoer van de in de overeenkomst bedoelde goederen te blijven heffen binnenlandse belastingen, mits deze bij de invoer niet uitgaan boven hetgeen direct of indirect wordt geheven van soortgelijke binnenlandse voortbrengselen, alsook vergoedingen voor door het land van invoer bewezen diensten, mits die vergoedingen beperkt blijven tot de geschatte kosten van die diensten en geen verkapt bescherming inhouden voor de binnenlandse producten of fiscale invoerrechten zijn.

¹⁾ Op bladzijde 2 van *Tractatenblad* 1953, nr. 117, is artikel I, lid 1, onjuist gedrukt. De zinsnede „welke vervaardigd zijn in een andere Overeenkomstsluitende Staat, behoudens de bepalingen neergelegd in die Bijlagen” behoort op een nieuwe regel aan te vangen; zij heeft betrekking op de categorieën (a) en (b).

Voorts zijn de overeenkomstsluitende Staten ingevolge artikel II verplicht steeds de nodige invoervergunningen en deviezen af te geven voor de invoer van de in dat artikel genoemde boeken, publikaties en documenten en van de voorwerpen voor blinden, welke in Bijlage E zijn omschreven. Ten aanzien van de overige voorwerpen, waarop de overeenkomst van toepassing is, zijn de overeenkomstsluitende Staten gebonden de noodzakelijke invoervergunningen en deviezen zoveel mogelijk te verstrekken. Ingevolge artikel III verlenen de partijen bij deze overeenkomst alle mogelijke faciliteiten — daaronder begrepen vrijstelling van invoerrechten en bij de invoer geheven binnenlandse belastingen en toekenning van de vereiste invoervergunningen — ten aanzien van opvoedkundig, wetenschappelijk of cultureel materiaal, dat uitsluitend wordt ingevoerd om te worden tentoongesteld op een voor het publiek toegankelijke tentoonstelling en dat bestemd is om weder te worden uitgevoerd.

De overeenkomst maakt volgens artikel V echter geen inbreuk op het recht van de daarbij aangesloten Staten om de invoer van de desbetreffende voorwerpen te verbieden of te beperken op grond van beweegredenen, welke rechtstreeks verband houden met de nationale veiligheid, de openbare orde of de goede zeden, noch tast zij blijkens artikel VI aan de wetten en bepalingen inzake de bescherming van het auteursrecht, handelsmerken of octrooien.

Hoewel bij het ontwerpen van de overeenkomst van 22 november 1950, in nog sterkere mate dan bij de overeenkomst van 15 juli 1949 het geval was, het oog gericht was op opheffing van invoerbepalingen voor opvoedkundig, wetenschappelijk en cultureel materiaal, zo is daarbij ook rekening gehouden met de belangen van het bedrijfsleven in het land, waar dat materiaal wordt ingevoerd. Zo is aan de vrije invoer van de in Bijlage D genoemde wetenschappelijke instrumenten en apparaten de voorwaarde verbonden, dat instrumenten en apparaten van een overeenkomstige wetenschappelijke waarde niet worden vervaardigd in het land van invoer. Voorts zijn in Bijlage B uitdrukkelijk van de vrijstelling uitgezonderd versierde handgefabriceerde voorwerpen en in massa vervaardigde reproducties en werkstukken van handwerkers, voor handelsdoeleinden vervaardigd. Uit verschillende andere bepalingen van de bijlagen van de overeenkomst blijkt bovendien, dat deze niet de strekking heeft voorwerpen, welke voor commercieel gebruik zijn bestemd, in de daarin voorziene faciliteiten te doen delen. Verwezen zij hierbij naar de uitzonderingen, die in Bijlage A zijn opgenomen, en naar de in de nummers (IV) en (V) van Bijlage B neergelegde beperkingen.

Ook de in Bijlage C opgenomen beperkingen houden daarmede verband.

In dit opzicht houdt de overeenkomst van 22 november 1950 aanzienlijk meer waarborgen in dan die van 15 juli 1949.

In verband met de omstandigheid, dat de in de overeenkomst van 22 november 1950 geregelde vrijstellingen mede betrekking hebben op invoerrechten, welke onderwerp uitmaken van de Nederlands-Belgisch-Luxemburgse Douane-overeenkomst van 5 september 1944 (*Stb.* H 282), en met het oog op het bepaalde in haar artikel XII, tweede lid, volgens welke bepaling aan deze overeenkomst uitvoering moet worden gegeven binnen drie maanden na bekrachtiging, is tussen de drie Benelux-landen overleg geopend nopens de uitvoering, welke aan deze overeenkomst dient te worden gegeven, en de wijzigingen, die in verband daarmede in enkele bepalingen van de douane-overeenkomst van 5 september 1944 zouden moeten worden aangebracht. Hangende dit overleg, is het meer en meer duidelijk geworden, dat de Verenigde Staten van Amerika voorshands niet het voornemen koesteren de overeenkomst te ondertekenen en te bekrachtigen. Reeds tijdens de voorbereiding van de overeenkomst was door de Verenigde Staten, met het oog op de concurrentiepositie van de binnenlandse industrie, het voorbehoud gemaakt, waarvan de tekst is opgenomen in het protocol bij de overeenkomst. Onder invloed van het door de Verenigde Staten van Amerika ingenomen standpunt hebben een aantal andere belangrijke landen, waaronder het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk, met betrekking tot de ratificatie van de overeenkomst geruime tijd een afwachtende houding aangenomen. De

Regeringen van de Benelux-landen hebben zich op het standpunt gesteld, dat onder deze omstandigheden niet naar een spoedige bekrachtiging van de overeenkomst van 22 november 1950 diende te worden gestreefd, nu dat zou meebrengen, dat aan de buitenlandse producenten van opvoedkundig, wetenschappelijk en cultureel materiaal een vrijwel onbelemmerde toegang tot de markten van de drie landen zou worden verzekerd, zonder dat de afzetmogelijkheden van de nationale industrieën in de belangrijkste der overige bij de U.N.E.S.C.O. aangesloten landen zouden worden vergroot.

In weerwil van de door de Verenigde Staten van Amerika aangenomen houding hebben, behalve de in *Tractatenblad* 1953, nr. 117, genoemde Staten, de volgende landen de overeenkomst bekrachtigd: Groot-Brittannië, Haïti en Griekenland, en zijn de volgende Staten nog tot de overeenkomst toegetreden: Noorwegen en Spanje. De Franse Regering heeft intussen besloten de overeenkomst, in afwachting van de bekrachtiging ervan door het Parlement, toe te passen en daartoe op 23 oktober 1953 een decreet uitgevaardigd. Inmiddels is ook tussen de Benelux-landen overeenstemming bereikt over de uitvoering van de overeenkomst en over de in verband daarmee in de Nederlands-Belgisch-Luxemburgse Douane-overeenkomst van 5 september 1944 aan te brengen wijzigingen, welke mede onderwerp uitmaken van het dertiende protocol bij die overeenkomst, welk protocol is goedgekeurd bij de wet van 27 juli 1955 (*Stb.* 362).

Deze omstandigheden in aanmerking nemende, zijn de ondergetekenden van oordeel, dat thans op korte termijn tot bekrachtiging van de overeenkomst van 22 november 1950 dient te worden overgegaan. Ook België en Luxemburg zijn thans gereed om tot ratificatie van deze overeenkomst over te gaan.

Aangezien enerzijds de overeenkomst om het internationale verkeer van visueel en auditief materiaal van opvoedkundige, wetenschappelijke en culturele aard te vergemakkelijken, te Lake Success voor ondertekening opengesteld op 15 juli 1949,

door het tot stand komen van de aanzienlijk ruimere overeenkomst van 22 november 1950 haar betekenis nagenoeg verloren heeft en anderzijds de uitvoering daarvan tot de hiervóór geschetste moeilijkheden aanleiding zou kunnen geven, zijn de ondergetekenden van mening, dat niet tot bekrachtiging van de overeenkomst van 15 juli 1949 dient te worden overgegaan. Zij vestigen er de aandacht op, dat ook de meeste andere landen, welke bij de U.N.E.S.C.O. zijn aangesloten, waaronder het Verenigd Koninkrijk van Groot-Brittannië en Noord-Ierland, Frankrijk, België en Luxemburg, die overeenkomst niet hebben geratificeerd.

De overeenkomst zal mede van toepassing zijn voor Suriname en Nederlands Nieuw-Guinea. De Regering van de Nederlandse Antillen heeft doen weten, dat zij op toepasselijkheid der overeenkomst voor dat rijkdeel geen prijs stelt.

*De Minister van Onderwijs, Kunsten
en Wetenschappen,*

J. CALS.

De Minister van Buitenlandse Zaken,

J. LUNS.

De Minister van Financiën,

HOFSTRA.

De Minister van Economische Zaken,

J. ZIJLSTRA.

De Minister van Zaken Overzee,

HELDERS.